

På fotojagt efter leoparder

Af Rasmus Gren Havmøller, ph.d.-studerende, Center for Makroøkologi, Evolution og Klima og Center for GeoGenetik, Københavns Universitet.

Leoparden er et af Afrikas mest ikoniske dyr, men det er faktisk overraskende lidt, vi ved om denne elegante jæger. Fx ved vi ikke, hvor mange der er, eller om leoparder fra bjergene er genetisk tæt beslægtede med dem på savannerne.

Leoparder er de mindst studerede af de store katte, og de studier, som er udført, er primært fra savannen. Derfor satte jeg ud for at studere leoparder i Udzungwabjergene i Tanzania som led i mit ph.d.-projekt. Bjergene er kendt som Afrikas Galapagos, fordi det er regnskov i et hav af savanne, hvor en meget stor andel af fugle, dyr og planter er unikke (endemiske) for området.

Man kan dog ikke bare marchere ud i regnskoven og studere leoparder! Det er faktisk slet ikke let at studere noget som helst i en regnskov. Så jeg var bevæbnet med 60 kamerafælder, som tager et snapshot, når noget bevæger sig ind foran dem.

Derudover indsamlede jeg lort – med handsker, for ikke at forurene lorten med mit eget DNA. Lorten bruges til genetiske studier, som giver mig mulighed for at undersøge, om Udzungwaleoparderne parrer sig med leoparderne på de omkringliggende savanner.

Stroppetur i regnskoven

Dagens program står på små 25 km vandretur. Arbejdsdagen starter ved solopgang efter en hurtig omgang bøtner og ris, og vi er som regel tilbage i lejren en time før solnedgang. Lige tids nok til at få et tiltrængt bad og få vasket sokker og underhakkere for at undgå at ens ekstremiteter går i forrådnelse. Efter aftensmaden kolliderer man af træthed. Og sådan er hver dag i godt 14 dage ad gangen.

Vandreturene i skoven er i sig selv en udfordring. Er vi heldige, finder vi en elefantsti tidligt på dagen og følger den så langt, vi kan, i forhold til, hvor GPS'en siger, at det næste kamera skal opsættes. Er vi uheldige, skal der hakkes en vej til destinationen, og til tider kan det bedre betale sig at kravle. En sådan dag havde vi som en af de første, hvor vi i en stiv klokke time måtte kravle på alle fire.

Masser af leoparder

Mit første møde med en leopard blev en trist affære: Den var død, viklet ind i en krybskyttesnare. Og sådan fandt vi mange dyr i krybskytternes fælder: Skovantiloper, vildsvin, perlehøns, elefanter og sågar et øresvin, og det understregede det stærkt voksende problem i nationalparken. Det giver kamerafælderne endnu en rolle, for krybskytterne går også

En leopard fotograferet af en "kamerafælde" i regnskoven.
Indsat foto: "Knips" – en krybskytte er gået i kamerafælden.

i kamerafælderne, og billederne kan bruges som bevis, når nationalparken efterforsker krybskytteri.

Heldigvis var der i skoven mange tegn på leoparder: potespor, kradsemærker på træer og en god håndfuld lorte. Da jeg en måned senere fik kamerafælderne tilbage, fandt jeg til min store glæde, at de havde "fanget" ikke mindre end 24 forskellige leoparder!

Kamerafælderne havde også knipset mange andre dyr, fx flere arter af skovantiloper, som forventes at være leopardernes fødekilde. De indsamlede lorte afslørede, at en stor del af leopardernes føde består af aber. Det var en overraskelse, for jeg så ikke aber i kamerafælderne, og de kommer sjældent ned på jorden.

Mit studie kan nu hjælpe os med bedre at forstå de truede leoparders levevis, deres fødevalg og tilpasningsevne til forskellige habitater. Det er en forudsætning for at give mere kvalificerede bud på, hvordan vi kan beskytte dem i fremtiden – fx når miljøet forandrer sig. ■

